

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

ШАРҲИ НИЗОМИ СУҒУРТАИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР СОЛИ 2023

Ба ҳолати 31 декабри соли 2023 дар бозори суғуртаи кишвар 16 адад ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) фаъолият намуданд, ки аз ин теъдод 1 ададро ташкилоти суғуртавии давлатӣ (дар шакли КВД) ва 15 ададро ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ)-и ғайридавлатӣ ташкил медиҳанд. Шумораи филиалҳои ташкилотҳои суғуртавӣ бошанд, дар ин давра 66 ададро ташкил дода, нисбат ба соли гузашта бетағйир боқӣ мондаанд.

Ҷадвали 1. Шумораи ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) ва филиалҳои онҳо дар соли 2023

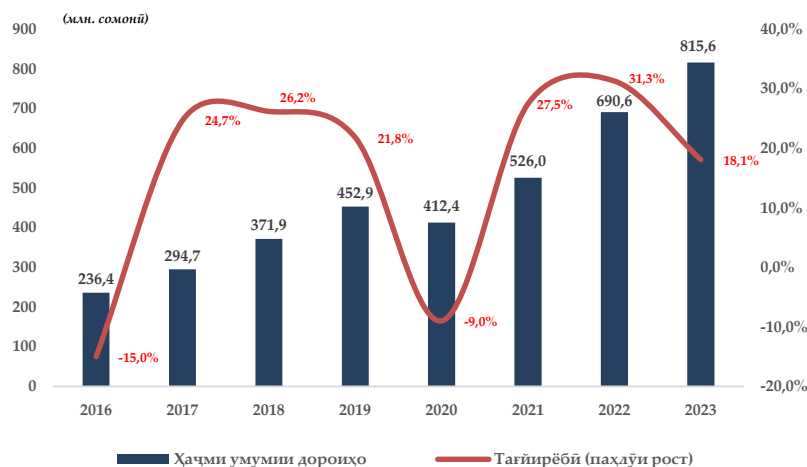
	2022	2023	(бо адад) Тағйирот (+/-)
Ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ)	16	16	0
ташкилотҳои суғуртавии давлатӣ	1	1	0
ташкилотҳои суғуртавии ғайридавлатӣ	15	15	0
- ташкилоти азнавсуғуртакунӣ ¹	1	1	0
Филиалҳои ташкилотҳои суғуртавӣ	66	66	0

Дороиҳои ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ)-и кишвар дар соли сипаришуда ба 815,7 млн. сомонӣ баробар шуданд, ки нисбат ба соли қаблӣ 125,1 млн. сомонӣ (18,1 фоиз) зиёд мебошад.

Ҳиссаи дороиҳои низоми суғурта нисбат ба дороиҳои умумии низоми молиявии кишвар дар ин давра ба 2,0 фоиз баробар шуда, нисбат ба ММД бошад, 0,6 фоизро ташкил намуд.

¹ Дар сохтори низоми суғуртаи кишвар як ташкилоти суғуртавӣ ҳамзамон ба фаъолияти азнавсуғуртакунӣ машғул мебошад.

Диаграммаи 1. Тағйирёбии дороиҳои низоми суғурта дар солҳои 2016-2023

Дар соли ҳисоботӣ уҳдадориҳои тавозунии ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакуни) ба 352,2 млн. сомонӣ баробар гардида, нисбат ба соли 2022 ба андозаи 52,3 млн. сомонӣ (17,4 Ҷоиз) афзоиш ёфтанд.

Диаграммаи 2. Тағйирёбии уҳдадориҳои тавозунии низоми суғурта дар солҳои 2016-2023

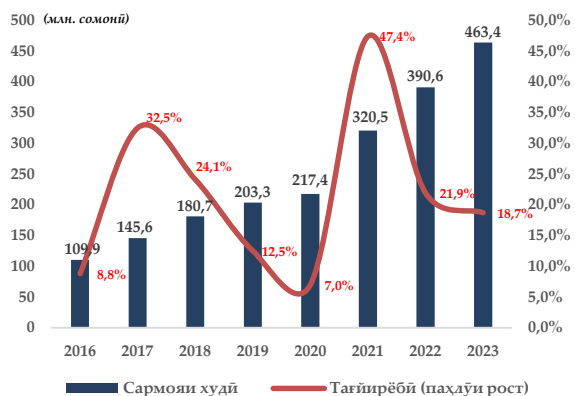

Маблағҳои худии (сармоҷа)² низоми суғурта дар интиҳои соли 2023 маблағи 463,4 млн. сомони ро ташкил дода, нисбат ба соли гузашта 72,9 млн. сомонӣ (18,7 Ҷоиз) зиёд гардид, ки нишондиҳандаи мазкур аз ҳисоби афзоиши сармоҷа оинномавӣ, Ҷоиди тақсимнашудаи соли ҳисоботӣ ва сармоҷа захиравӣ ба амал омадааст.

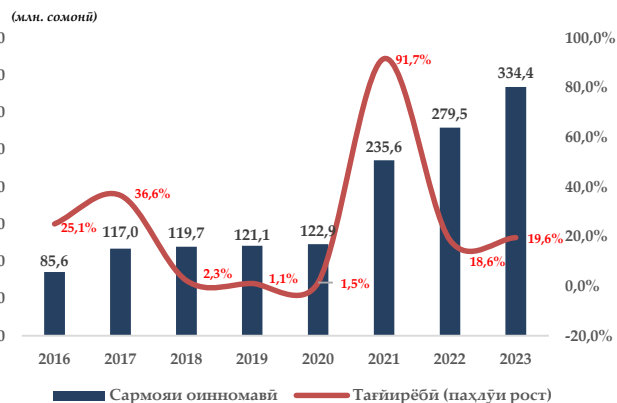
² Маблағҳои худии (сармоҷа) ташкилотҳои суғуртавӣ сармоҷа оинномавӣ, сармоҷа захиравӣ, сармоҷа иловагӣ, фонди ҳавасмандгардонӣ, инчунин Ҷоиди тақсимнашударо дар бар мегиранд.

Сармоџи (фонди) оинномави ташкилотҳои суғуртави дар ин сол маблағи 334,4 млн. сомониро ташкил дода, нисбат ба соли 2022 ба андозаи 54,9 млн. сомони (19,6 Ҷоиз) афзуд.

Диаграммаи 3. Тағйирёбии маблағҳои худш (сармоџи) низоми суғурта дар солҳои 2016-2023

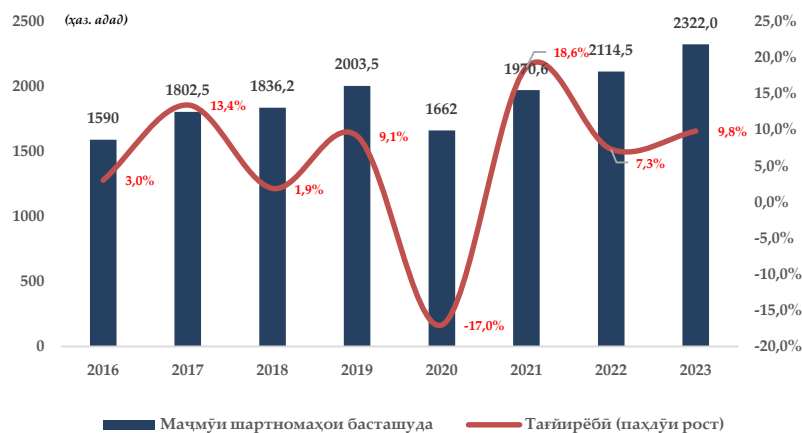

Диаграммаи 4. Тағйирёбии сармоџи оинномави низоми суғурта дар солҳои 2016-2023

Миқдори умумии шартномаҳои басташуда дар соли ҳисоботи ба 2 322 025 ҳазор адад баробар шуд, ки дар муқоиса ба соли гузашта ба миқдори 207 574 ҳазор адад (9,8 Ҷоиз) зиёд мебошад.

Диаграммаи 5. Миқдори умумии шартномаҳои басташуда дар солҳои 2016-2023

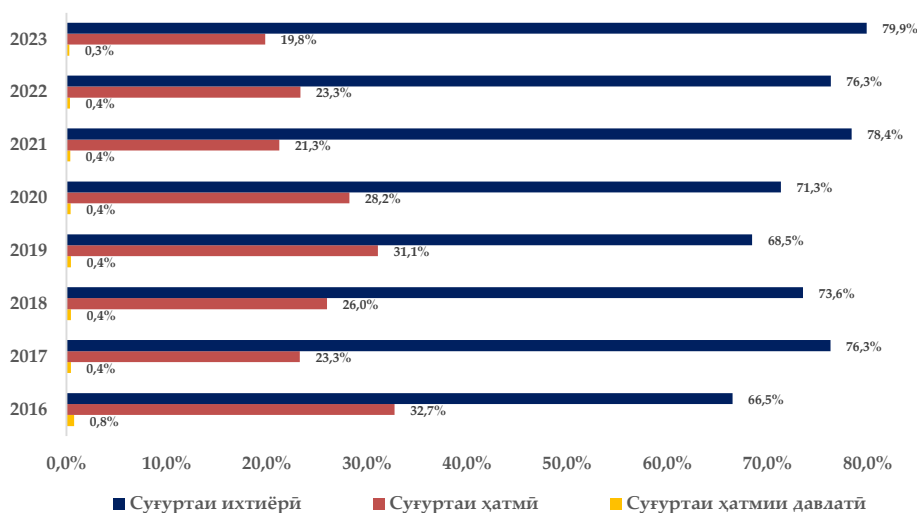
Ҳаҷми умумии мукофоти суғуртави (ҳаққи суғуртави) дар моҳҳои январ-декабри соли 2023 430,5 млн. сомониро ташкил дод. Аз таҳлилҳо бармеояд, ки мукофоти суғуртави (ҳаққи суғуртави) раванди афзоишёбии устуворро касб намуда, нисбат ба соли 2022 ба андозаи 109,1 млн. сомони (33,9 Ҷоиз) зиёд гардидааст.

Диаграммаи 6. Тағйирёбии воридоти мукофоти суғуртавӣ дар солҳои 2016-2023

Дар давоми соли 2023 воридоти мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) аз рӯи шакли суғуртаи ҳатмии давлатӣ 1,2 млн. сомониро ташкил дод, ки дар муқоиса ба соли қаблӣ 107,9 ҳазор сомонӣ (10,0 фоиз) зиёд мебошад. Воридот аз рӯи шакли суғуртаи ҳатмӣ бошад, ба 85,4 млн. сомонӣ баробар гардида, нисбат ба соли гузашта 14,0 млн. сомонӣ (19,6 фоиз) афзудааст.

Диаграммаи 7. Тағйирёбии воридоти мукофоти суғуртавӣ аз рӯи шаклҳои суғурта дар солҳои 2016-2023

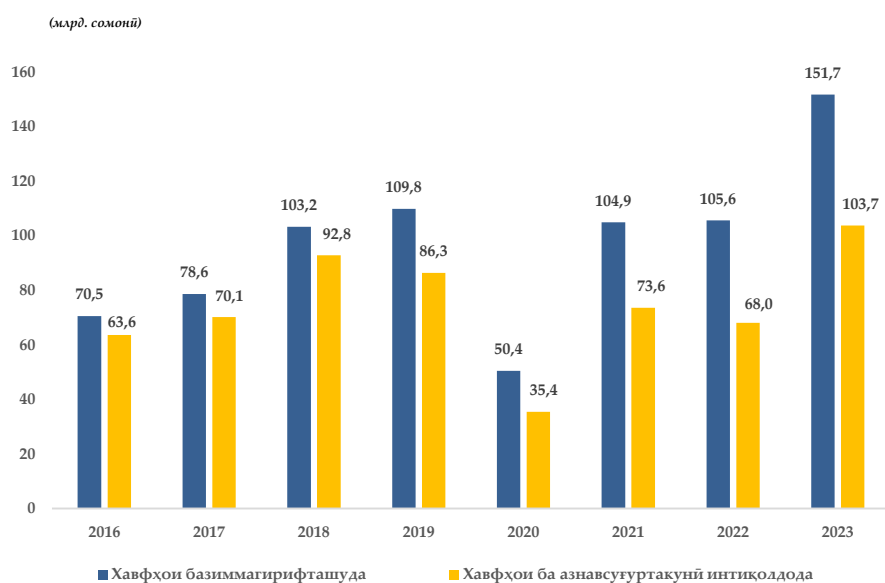

Воридот аз рӯи шакли суғуртаи ихтиёрӣ аз рӯи натиҷаи ҷамъбасти соли 2023 ба 344,0 млн. сомонӣ баробар шуд, ки ҳиссаи он 79,9 фоизи ҳаҷми умумии мукофоти суғуртавиرو дар низом ташкил медиҳад. Мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) аз рӯи шакли суғуртаи ихтиёрӣ дар муқоиса ба соли қаблӣ ба маблағи 95,0 млн. сомонӣ (38,1 фоиз) зиёд гардидааст.

Хавфҳои базиммагирифтаи ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакуни) дар моҳҳои январ – декабри соли ҳисоботӣ маблағи 151,7 млрд. сомониро ташкил доданд, ки он дар муқоиса ба соли 2022 ба андозаи 46,0 млрд. сомонӣ (43,6 Ҷоиз) зиёд мебошад.

Дар робита ба ин, хавфҳои ба азнавсуғуртакуни интиқолдодаи ташкилотҳои суғуртавӣ дар соли ҷорӣ 103,7 млрд. сомониро ташкил намуданд, ки нисбат ба соли 2022 35,7 млрд. сомонӣ (52,5 Ҷоиз) афзоиш ёфтаанд.

Диаграммаи 8. Хавфҳои базиммагирифта ва ба азнавсуғуртакуни интиқолдодаи ташкилотҳои суғуртавӣ дар солҳои 2016-2023

Муқофоти суғуртавии (ҳаққи суғуртавии) ба азнавсуғуртакуни интиқолдодаи низоми суғурта бошад³, дар соли 2023 ба андозаи 158,2 млн. сомонӣ баробар шуда, ин нишондиҳанда дар қиёс ба соли қаблӣ 64,9 млн. сомонӣ (1,7 маротиба) зиёд мебошад. Раванди мазкур аз як тараф ба устувории молиявӣ ва пардохтпазирии ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакуни) ва кам кардани хавфҳо таъсири мусбӣ расонида, аз тарафи дигар боиси берун рафтани сармояи дохилӣ ва рушд накардани низоми азнавсуғуртакунии милли мегардад.

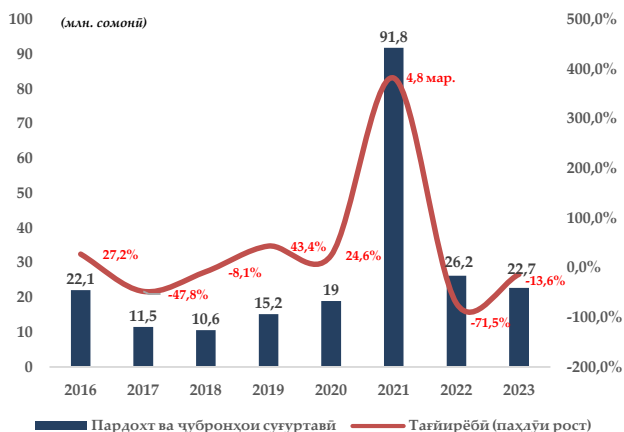
Ташаккулёбӣ ва мавҷудияти захираҳои суғуртавӣ, ки далели сари вақт иҷро гардидани уҳдадорихои ташкилотҳои суғуртавӣ

³ Амалиётҳои азнавсуғуртакуни барои кам кардани уҳдадорихо ва коҳиш додани хавфҳои эҳтимолии ҳодисаҳои суғуртавӣ равона гардида, дар бозори суғуртаи кишвар як қисми хавфҳои базиммагирифтаи ташкилотҳои суғуртавӣ дар ташкилоти азнавсуғуртакунии ватанӣ ва қисми дигари онҳо тавассути ташкилотҳои азнавсуғуртакунии хориҷӣ ба азнавсуғуртакуни фаро гирифта мешаванд.

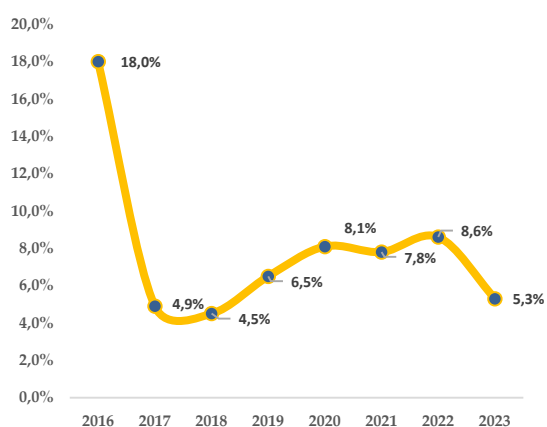
мебошанд, дар соли ҳисоботӣ афзоиш дошта, ба маблағи 249,1 млн. сомонӣ баробар гардид, ки он дар муқоиса ба соли 2022 ба андозаи 25,3 млн. сомонӣ (11,3 Ҷоиз) зиёд мебошад.

Пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар соли ҳисоботӣ тамоюли коҳишбӣ дошта, ба 22,7 млн. сомонӣ баробар шуд, ки нисбат ба соли 2022 3,6 млн. сомонӣ (-13,6 Ҷоиз) камтар мебошад.

Диаграммаи 9. Тағйирёбии пардохти (ҷуброни) суғуртавӣ дар солҳои 2016-2023

Диаграммаи 10. Тағйирёбии таносуби пардохт (ҷуброни) суғуртавӣ нисбат ба воридоти суғуртавӣ дар солҳои 2016-2023

Таносуби пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) нисбат ба мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) дар соли 2023 ба 5,3 Ҷоиз баробар шуд, ки нисбат ба соли 2022 3,3% кам мебошад.

Ҳаҷми пасандозҳои ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) дар низоми бонкии кишвар дар соли 2023 маблағи 71,4 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба соли қаблӣ 27,7 млн. сомонӣ (63,4 Ҷоиз) афзоиш ёфтааст ва раванди мазкур саҳми бозори суғуртаро ба бахшҳои гуногуни иқтисодиёти кишвар зиёд намуда истодааст.

Ҷоидаи софи ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) аз рӯи натиҷаи соли ҷорӣ ба 97,0 млн. сомонӣ баробар шуд, ки дар муқоиса ба соли 2022 ба маблағи 18,5 млн. сомонӣ (23,7 Ҷоиз) зиёд мебошад.

Нишондиҳандаҳои самаранокии низоми суғуртаи кишвар аз рӯи дороиҳо (ROA) дар соли 2023 11,9 Ҷоизро ташкил дода, аз рӯи сармоя (ROE) бошад, ба 20,9 Ҷоиз баробар гардиданд, ки нисбат ба соли қаблӣ мутаносибан 0,5 ва 0,8 банди Ҷоизӣ зиёд мебошанд.